

Okuma Terapisi

İlkokulda Uygulama Örnekleri

Dr. Aslı KANDEMİR

Prof. Dr. Mustafa YILDIZ

Dr. Aslı KANDEMİR • Prof. Dr. Mustafa YILDIZ

OKUMA TERAPİSİ
İlkokulda Uygulama Örnekleri

ISBN 978-625-8656-99-2

Kitap içeriğinin tüm sorumluluğu yazarlarına aittir.

© 2026, PEGEM AKADEMI

Bu kitabın basım, yayım ve satış hakları Pegem Akademi Yay. Eğt. Dan. Hizm. Tic. AŞ'ye aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan kitabın tümü ya da bölümleri, kapak tasarımı; mekanik, elektronik, fotokopi, manyetik kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz ve dağıtılamaz. Bu kitap, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı bandrolü ile satılmaktadır. Okuyucularımızın bandrolü olmayan kitaplar hakkında yayinevimize bilgi vermesini ve bandrolsüz yayınları satın almamasını diliyoruz.

Pegem Akademi Yayıncılık, 1998 yılından bugüne uluslararası düzeyde düzenli faaliyet yürüten **uluslararası akademik bir yayinevi**dir. Yayımladığı kitaplar; Yükseköğretim Kurulunca tanınan yükseköğretim kurumlarının kataloglarında yer almaktadır. Dünyadaki en büyük çevrimiçi kamu erişim kataloğu olan **WorldCat** ve ayrıca Türkiye'de kurulan **Turcademy.com** tarafından yayınları taranmaktadır; indekslenmektedir. Aynı alanda farklı yazarlara ait 2000'in üzerinde yayını bulunmaktadır. Pegem Akademi Yayınları ile ilgili detaylı bilgilere <http://pegem.net> adresinden ulaşılabilir.

I. Baskı: Mayıs 2026, Ankara

Yayın-Proje: Selcan Durmuş
Dizgi-Grafik Tasarım: Beyza Nur Erdoğan
Kapak Tasarımı: Pegem Akademi

Baskı: Sayfa Basım Sanayi Ticaret Ltd. Şti.
İvedik OSB Matbaacılar Sit. 1514. Cad. No: 23-25
Yenimahalle/ANKARA

Yayıncı Sertifika No: 51818
Matbaa Sertifika No: 77079

İletişim

Pegem Akademi: Shira Ticaret Merkezi
Macun Mahallesi 204 Cad. No: 141/33, Yenimahalle/Ankara
Yayınevi: 0312 430 67 50
Dağıtım: 0312 434 54 24
Hazırlık Kursları: 0312 419 05 60
İnternet: www.pegem.net
E-ileti: yayinevi@pegem.net
WhatsApp Hattı: 0538 594 92 40

ÖN SÖZ

Okuma zamanla dönüşmüş, derinleşmiş ve yeni işlevler kazanmıştır. Günümüzde daha çok anlam kurma, öğrenme ve akademik başarı gibi çıktılarla ilişkilendirilmektedir. Bu bakış açısı elbette doğrudur, ancak yeterli değildir. Çünkü okuma, çoğu zaman yalnızca bilişsel alanın güçlendirilmesine hizmet eden bir araç olarak ele alınmakta, insanın duyuşsal ve sosyal dünyasına dokunan yönü arka planda kalmaktadır. Dr. Aslı Kandemir'in danışmanlığında yürüttüğü bu çalışmada, tam da bu noktadan hareketle, okumaya dair bu dar çerçeveyi genişletmeyi amaçladık. Okumayı bilişsel sınırların ötesine taşıyarak, onun sosyal-duygusal gelişime katkı sağlama potansiyeline odaklanmak istedik. Bu arayış bizi "okuma terapisi" ile tanıştırdı. Alan yazında daha çok "bibliyoterapi" olarak bilinen bu yaklaşımı, ilkokul düzeyindeki öğrencilerimizle buluşturmayı hedefledik.

Ancak bu noktada önemli bir tercih yaptık. Okumayı, bibliyoterapide sıklıkla ele alındığı şekliyle, bireylerin ya da küçük grupların psikolojik travmalarını iyileştirmeye yönelik klinik bir müdahale olarak konumlandırmadık. Bunun yerine, okuma terapisini sınıf ortamında uygulanabilir, gelişimsel ve önleyici bir pedagojik çerçeve içinde ele aldık. Bu yönüyle kitap, okuma terapisini kriz anlarına özgü bir yöntem olmaktan çıkararak, öğrencilerin doğal gelişim süreçlerini destekleyen bir öğrenme deneyimi olarak yeniden düşünmektedir. Bu çalışma, okuma terapisini yalnızca kuramsal bir tartışma olarak sunmaz, onu sınıfın gerçekliğiyle buluşturur. Okuma öncesi, okuma sırası ve okuma sonrası süreçlerle yapılandırılmış uygulama örnekleri, öğretmenler için somut ve uygulanabilir bir yol haritası sunar. Böylece okuma terapisi, öğretimin dışında kalan bir etkinlik değil; öğretimin bizzat kendisinin anlamlı bir parçası hâline gelir.

Kitapta yer alan uygulamalar, öğrencinin metinle kurduğu ilişkiyi derinleştirmeyi hedefler. Bir karakterle kurulan özdeşleşme, öğrencinin kendi duygularını fark etmesine, tartışma ve yansıtma süreçleri ise bu duyguları anlamlandırmasına imkân tanır. Bu süreçte okuma, yalnızca bir metni çözümlene etkinlik olmaktan çıkar, öğrencinin kendini, başkalarını ve içinde yaşadığı dünyayı anlamlandırdığı çok katmanlı bir deneyime dönüşür. İlkokul dönemi, çocuğun hem akademik hem de sosyal-duygusal temellerinin atıldığı kritik bir evredir. Bu bağlamda okuma terapisinin sunduğu imkânlar, yalnızca anlama becerilerinin gelişimiyle sınırlı kalmaz; empati, öz farkındalık, iletişim ve problem çözme gibi temel yaşam becerilerini de destekler. Bu çalışmada elde edilen bulgular, okuma terapisinin normal gelişim gösteren öğrencilerde hem bilişsel hem de sosyal-duygusal alanlarda anlamlı katkılar sağladığını ortaya koymaktadır.

Bu kitap, bir doktora çalışmasının ürünü olmanın ötesinde, sahadan beslenen ve yeniden sahaya dönmeyi amaçlayan bir çabanın yansımasıdır. Teori ile uygulama arasında kurduğu köprü, onu yalnızca akademik bir metin olmaktan çıkararak öğretmenler için gerçek bir rehberle dönüştürmektedir. Unutulmamalıdır ki her okuma bir iz bırakır; ancak doğru zamanda, doğru metinle ve doğru rehberlikle yapılan okuma, bir çocuğun hayatında yön belirleyici olabilir. Bu kitap, okumanın bu dönüştürücü gücünü görünür kılmaya çabasının bir ürünüdür. Faydalı olması dileğiyle.

Prof. Dr. Mustafa YILDIZ

Ankara, 2026

YAZARLAR HAKKINDA

Dr. Aslı KANDEMİR

1986 yılında Ankara'da doğdu. 2009 yılında ilk lisans eğitimini Gazi Üniversitesi Sınıf Öğretmenliği Bölümünde tamamladı. Lisans eğitimi sonrası 2010 yılında sınıf öğretmeni olarak atandı. 2019 yılında ikinci lisans eğitimini Anadolu Üniversitesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünde tamamladı. 2021 yılında Kırıkkale Üniversitesi Sınıf Eğitimi Bölümünde yüksek lisansını tamamladı. 2025 yılında Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsünde Sınıf Eğitimi Bilim Dalında doktora eğitimini tamamladı. Sınıf öğretmeni olarak Kırıkkale'de görev yapmaktadır.

Prof. Dr. Mustafa YILDIZ

1976 yılında Ordu'da doğdu. Lisans eğitimini Atatürk Üniversitesi'nde tamamladıktan sonra Erzurum, Ordu ve Ankara'da sınıf öğretmenliği yaptı. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsünde Sınıf Öğretmenliği Bilim Dalında yüksek lisansını 2005 yılında, doktora programını 2010 yılında tamamladı. 2011 yılında Gazi Üniversitesinde öğretim görevlisi olarak çalışmaya başladı. 2014 yılında doçent, 2020 yılında profesör unvanını aldı. Halen Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Sınıf Eğitimi Anabilim Dalında öğretim üyesi olarak görev yapmaktadır. Okuma yazma öğretimi, okuma yazma güçlükleri, okumanın akademik başarıdaki rolü, okuma

motivasyonu ve kelime hazinesi konularında çalışmaktadır. Alanında yayınlanmış akademik kitapları, makaleleri, ulusal ve uluslararası sempozyumlarda sunulmuş bildirileri ve ilköğretim ders kitapları bulunmaktadır.

İÇİNDEKİLER

Ön Söz.....	iii
1. BÖLÜM	
OKUMA TERAPİSİ	1
2. BÖLÜM	
OKUMA TERAPİSİNİN TARİHSEL GELİŞİMİ.....	6
3. BÖLÜM	
OKUMA TERAPİSİNİN TÜRLERİ.....	8
4. BÖLÜM	
OKUMA TERAPİSİNİN AŞAMALARI.....	11
5. BÖLÜM	
DÜNYADAN GELİŞİMSEL OKUMA TERAPİSİ ÖRNEKLERİ.....	14
6. BÖLÜM	
GELİŞİMSEL OKUMA TERAPİSİ İÇİN KİTAP SEÇİMİ.....	21
7. BÖLÜM	
EĞİTİMDE GELİŞİMSEL OKUMA TERAPİSİ KULLANIMI	26
8. BÖLÜM	
UYGULAMA ÖRNEKLERİ	40
KAYNAKÇA	82

1. BÖLÜM

OKUMA TERAPİSİ

İnsanlık tarihi boyunca bilgi, tecrübe ve duyuşsal birikimlerin aktarılmasında kullanılan araçlardan biri de kitaplar olmuştur. Kitaplar, yalnızca yazılı materyaller olmanın ötesinde bireyin kendisini, başkalarını ve dış dünyayı anlamlandırma çabasının somut birer çıktısı niteliğindedir. Okuma eylemi sayesinde okuyucu, hem yazarın düşünce dünyasına dâhil olur hem de kendi iç dünyasında yeni bir farkındalık sürecine başlar. Okuma aracılığıyla edinilen dolaylı yaşantılar, bireyin farklı perspektifleri içselleştirmesine ve daha önce deneyimlemediği süreçlere tanıklık etmesine olanak sağlar. Bu süreç, bireyin olayları çok boyutlu bir bakış açısıyla değerlendirmesini sağlayarak bilişsel ve duyuşsal gelişime doğrudan ve nitelikli bir katkı sunar. Kitapların sunduğu bu geniş bakış açısı, sadece genel bir kültürlenme aracı olmanın ötesinde, insanın ruhsal dünyasını onaran ve güçlendiren bir özelliğe de sahiptir. İşte bu noktada, kitapların iyileştirici gücünü planlı bir şekilde kullanan ‘okuma terapisi’ kavramı karşımıza çıkmaktadır.

Okuma terapisi, en kısa tanımıyla “kitaplarla terapi” ya da “okuma yoluyla sağaltım” demektir. Literatürde okuma terapisinin diğer bir adı bibliyoterapi olarak da geçmektedir. Bu kitapta terim olarak ‘okuma terapisi’ kavramı tercih edilmiştir. Bibliyoterapi Yunanca kitap anlamına gelen ‘biblion’ ile kelime anlamı iyileşme anlamına gelen ‘therapeo’ kelimesinin birleşmesi ile oluşmuştur (Gökbulut ve Bektaş, 2022). Katz ve Watt’a (1992) göre okuma terapisi, kişinin kitaplar eşliğinde terapötik sonuçlara ulaşmasıdır. Diğer yandan Öner’e (2007) göre okuma terapisi, sorunlara yönelik farklı yaklaşımların ve alternatif düşünme biçimlerinin öğrenilmesine imkân tanıyan bir süreçtir. Rubin’e (1978) göre ise okuma terapisi, bireylerin rahatlamasına yardımcı olmak için doğru kitabın doğru bireyle doğru zamanda buluşturulmasıdır. Bu süreç, ihtiyacın belirlenmesinden kişiye özel kitabın seçimine, sürecin planlanmasından sonuçların izlenmesine kadar uzanır (Cornett ve Cornett, 1980). Bu bağlamda okuma terapisi okuyucunun kitaptaki bir karakterle bağ kurması, o karakterin yaşantısında kendinden yansımalar bulması ve sorunların çözüm sürecinden ilham alarak kendi hayatına yön verme sürecini içerir.